

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพที่ศึกษาเกี่ยวกับครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาและการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิमान ผู้วิจัยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัย โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับประชากรและกลุ่มตัวอย่างงานวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและขั้นตอนดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างงานวิจัย

ประชากรงานวิจัย ได้แก่ งานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ที่ศึกษาเกี่ยวกับครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติทางการศึกษา ของนิสิต/นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจากมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ที่ทำแล้วเสร็จ ในช่วงปี พ.ศ.2531 – 2550

กลุ่มตัวอย่างงานวิจัย ได้แก่ งานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ที่ศึกษาเกี่ยวกับครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติครู ของนิสิต/นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจากมหาวิทยาลัยในประเทศไทย จำนวน 6 สถาบัน ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ที่ทำแล้วเสร็จในช่วงปี พ.ศ.2531 – 2550 จำนวน 9 เรื่อง โดยมีหน่วยของการวิเคราะห์ (Unit of analysis) คือ ครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ จำนวน 32 คน ซึ่งเป็นกรณีศึกษาของงานวิจัยจำนวน 9 เรื่อง

เกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกงานวิจัย เพื่อนำมาใช้ในการสังเคราะห์งานวิจัย มีกำหนดไว้ 4 ประการ คือ

- 1) เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่ศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ
- 2) เป็นงานวิจัยที่ได้จากการสืบค้นจากฐานข้อมูลโดยใช้คำสำคัญในการสืบค้น 4 คำ ได้แก่ ครูแห่งชาติ ครูต้นแบบ ครูแกนนำและครูดีเด่น
- 3) เป็นงานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ ซึ่งดำเนินการวิจัยในประเทศไทยและทำแล้วเสร็จในช่วงปี พ.ศ.2531 – 2550 เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่เริ่มเกิดแนวคิดการปฏิรูปการศึกษาและวิชาชีพครู แม้จะเป็นช่วงเวลาก่อนมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับพ.ศ.2542 แต่ก็ปรากฏว่ามี การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติแล้ว
- 4) เป็นงานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ของนิสิต/นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจากมหาวิทยาลัยในประเทศไทย จำนวน 6 สถาบัน ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ เนื่องจากผู้วิจัยได้อ่านงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติจากทุกสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ตามที่สืบค้นได้จากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทยของศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยีไทย (TIAC) แต่พบว่ามีเพียง 6 สถาบันเท่านั้นที่มีงานวิจัยที่สามารถนำมาใช้ในการสังเคราะห์ได้ เพราะในงานวิจัยมีการนำเสนอข้อมูลเชิงคุณภาพที่ลึกซึ้งและสอดคล้องกับประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการจะศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยชาติพันธุ์วรรณา อภิमानและการวิเคราะห์เนื้อหา เครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบวิเคราะห์เอกสาร ซึ่งประกอบด้วย

1) แบบบันทึกข้อมูลประวัติชีวิต

ผู้วิจัยสร้างแบบบันทึกข้อมูลประวัติชีวิตโดยเริ่มต้นจากการอ่านงานวิจัยทุกเรื่องในส่วนที่นำเสนอประวัติชีวิตของกรณีศึกษา แล้วบันทึกประเด็นที่มีการศึกษาและนำเสนอเหล่านั้น มาสร้างเครื่องมือเพื่อบันทึกข้อมูลประวัติชีวิต หลังจากนั้นจึงนำเครื่องมือมาทดลองบันทึกข้อมูลจากงานวิจัยจำนวน 3 เรื่อง จากการทดลองใช้เครื่องมือก็พบประเด็นที่ไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยจึงนำแบบบันทึกที่สร้างขึ้นมาปรับแก้อีกครั้ง จึงได้เครื่องมือที่ใช้ในการบันทึกข้อมูลชีวิต โดยมีประเด็นที่บันทึกคือ รางวัลที่ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ ภูมิลำเนาของกรณีศึกษา สถานที่ทำงานของกรณีศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ ประวัติการศึกษาและประวัติการทำงาน

2) แบบบันทึกคุณลักษณะความเป็นครู

ผู้วิจัยสร้างแบบบันทึกคุณลักษณะโดยออกแบบให้ตารางมีลักษณะเป็นตาราง 2 สดมภ์ (column) คือ สดมภ์แรกเป็นสดมภ์ที่บันทึกสาระจากงานวิจัยซึ่งเป็นคำให้สัมภาษณ์ของกรณีศึกษาที่สะท้อนคุณลักษณะความเป็นครูและสดมภ์ที่สองเป็นสดมภ์ที่บันทึกดัชนีข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหา

3) แบบบันทึกอุปลักษณะที่ได้จากการตีความสาระจากงานวิจัย

ผู้วิจัยสร้างแบบบันทึกอุปลักษณะที่ได้จากการตีความสาระจากงานวิจัยโดยออกแบบให้ตารางมีลักษณะเป็นตาราง 2 สดมภ์ (column) คือ สดมภ์แรกเป็นสดมภ์ที่บันทึกสาระจากงานวิจัยซึ่งเป็นคำให้สัมภาษณ์ของกรณีศึกษาที่สะท้อนประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงงูใจในการเป็นครูและอุดมการณ์ในการเป็นครูและสดมภ์ที่สองเป็นสดมภ์ที่บันทึกอุปลักษณะที่ได้จากการตีความสาระจากงานวิจัย

แบบบันทึกข้อมูลประวัติชีวิต แบบบันทึกคุณลักษณะความเป็นครูและแบบบันทึกอุปลักษณะที่ได้จากการตีความสาระจากงานวิจัย ผู้วิจัยได้แสดงไว้ในภาคผนวก ก. นอกจากนี้แบบบันทึกเอกสารที่ได้กล่าวไปแล้ว ตัวผู้วิจัยเองก็เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการวิจัยครั้งนี้ด้วยเช่นกัน กล่าวคือ ผู้วิจัยจะต้องมีการเตรียมตัวก่อนที่จะดำเนินการวิจัย โดยเริ่มจากตัวผู้วิจัยเองจะต้องฝึกฝนให้ตนเองมีทักษะการวิเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ สามารถประเมินระดับคุณภาพของงานวิจัยที่ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพได้ว่างานดังกล่าวมีคุณภาพของงานอยู่ในระดับใด มีข้อมูลเชิงคุณภาพที่ลึกซึ้งพอที่จะนำมาตีความเพื่อให้ได้อุปลักษณะได้หรือไม่ ซึ่งผู้วิจัยได้มีโอกาสฝึกฝนทักษะการวิเคราะห์และประเมินคุณภาพของงานวิจัยเชิงคุณภาพจากการศึกษาในรายวิชา 2702626 การออกแบบการวิจัยเชิงธรรมชาติ (Naturalistic Research Design) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 นอกจากการฝึกฝนวิเคราะห์และประเมินคุณภาพของงานวิจัยเชิงคุณภาพแล้ว ผู้วิจัยยังศึกษาในรายวิชา 2702704 สังเคราะห์งานวิจัย (Research Synthesis) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ทั้งนี้เพื่อให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการสังเคราะห์งานวิจัยทั้งที่เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณและงานวิจัยเชิงคุณภาพ

จากการที่ได้ศึกษาทั้งรายวิชาที่เกี่ยวกับงานวิจัยเชิงคุณภาพและการสังเคราะห์งานวิจัย จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ เพราะวิธีการดังกล่าวยังไม่เป็นที่แพร่หลายมากนัก ทั้งที่เป็นวิธีการวิจัยวิธีหนึ่งที่จะทำให้ได้ข้อค้นพบที่มีความลุ่มลึกและลึกซึ้ง ผู้วิจัยจึงได้ค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพและพบว่า "การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิमान" เป็นวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพวิธีหนึ่งที่มีแก่นการตีความเนื้อหาของงานวิจัยแต่ละเรื่อง แล้วนำข้อความรู้ที่ได้จากการตีความมาสรุปรวมเป็นข้อความรู้ใหม่ ซึ่งมีใช่เพียงแค่การรวมเนื้อหาของงานวิจัยหลายๆเรื่องเข้าด้วยกันแล้วนำมาสร้างข้อสรุปรวมเท่านั้น

จากการศึกษาวิธีการวิจัยที่เรียกว่า "การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิमान" อย่างลึกซึ้งแล้วนั้น ผู้วิจัยก็พบว่าขั้นตอนที่สำคัญขั้นตอนหนึ่งของการวิจัยคือ การกำหนดอุปลักษณะ ที่ได้จากการตีความสาระที่ปรากฏในงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ ผู้วิจัยจึงได้ฝึกฝนตนเองในการวิเคราะห์เนื้อหาจากงานวิจัยเชิงคุณภาพก่อน โดยฝึกวิเคราะห์ให้ได้ว่าสาระส่วนใดของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ต้องการจะศึกษา หลังจากนั้นจึงนำสาระที่ได้ ซึ่งเป็นคำให้สัมภาษณ์ของกรณีศึกษา คำให้สัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษาหรือสาระที่ได้จากการสรุปผลการวิจัยของเจ้าของงานวิจัย มาตีความหาอุปลักษณะ ซึ่งเป็นสาระสำคัญของวลีหรือประโยคนั้นๆ โดยการฝึกฝนนั้น ผู้วิจัยได้มีการตรวจสอบความสอดคล้องกับ ศาสตราจารย์ กิตติคุณ ดร.นงลักษณ์ วิรัชชัย ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญวิธีการวิจัยดังกล่าวและเป็นผู้ที่สอนผู้วิจัยในรายวิชา 2702704 สังเคราะห์งานวิจัย (Research Synthesis) ด้วยเช่นกัน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยในครั้งนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ โดยมีรายละเอียดการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1) สํารวจรายชื่องานวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นวิทยานิพนธ์/ปริญญาโท/ปริญญาตรี ที่ทำแล้วเสร็จในช่วงปี พ.ศ.2531 - 2550 โดยศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ โดยใช้คำสำคัญในการสืบค้น 4 คำ ได้แก่ ครูแห่งชาติ ครูต้นแบบ ครูแกนนำและครูดีเด่น

2) รวบรวมรายงานวิจัยเพื่อนำมาใช้ในการสังเคราะห์ ซึ่งได้จากการสำรวจในข้อ 1

3) ตัดสินใจเลือกงานวิจัยเพื่อนำมาใช้ในการสังเคราะห์ ซึ่งได้จากการรวบรวมในข้อ 2 โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง ซึ่งปรากฏว่ามีจำนวนงานวิจัย ที่จะนำมาใช้ในการสังเคราะห์ทั้งหมด 9 เรื่อง

4) อ่านงานวิจัยแต่ละเรื่องอย่างละเอียด เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของงานวิจัย

5) บันทึกข้อมูลและอุปลักษณ (metaphor) ที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหาและตีความสาระจากงานวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดของการบันทึก ดังนี้

(1) บันทึกข้อมูลประวัติชีวิตของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหาลงในแบบบันทึกข้อมูลประวัติชีวิต

(2) บันทึกคุณลักษณะความเป็นครูที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหาลงในแบบบันทึกคุณลักษณะความเป็นครู

(3) บันทึกอุปลักษณ (metaphor) ที่ได้จากการตีความสาระจากงานวิจัยลงในแบบบันทึกอุปลักษณที่ได้จากการตีความสาระจากงานวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาและการตีความสาระจากงานวิจัยในลักษณะการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิमान ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาในประเด็นประวัติชีวิตและนำข้อมูลดังกล่าวมาแจกแจงความถี่ หากค่าสถิติร้อยละในแต่ละประเด็นที่ศึกษาและสร้างแผนภาพเส้นทางประวัติการศึกษาและประวัติการทำงานของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ

2) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาในประเด็นคุณลักษณะความเป็นครูของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติและนำข้อมูลดังกล่าวมาแจกแจงความถี่และหากค่าสถิติร้อยละในแต่ละประเด็นที่ศึกษา

3) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความสาระจากงานวิจัยในลักษณะการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิमानในประเด็นประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงจูงใจในการเป็นครูและอุดมการณ์ในการทำงานของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติและกำหนดอุปลักษณะที่ได้จากการวิเคราะห์งานวิจัย

4) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันในประเด็นต่อไปนี้

(1) ความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างอุปลักษณะกับคุณลักษณะความเป็นครูซึ่งผู้วิจัยได้สร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงโดยใช้การบูรณาการในรูปเมทริกซ์ (matrix)

(2) ความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างอุปลักษณะ คุณลักษณะความเป็นครูกับคุณสมบัติของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงโดยบันทึกข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ลงในตารางเพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องของข้อมูล

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิमान (Meta-ethnography) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ผู้วิจัยจึงแบ่งขั้นตอนดำเนินการวิจัยออกเป็น 7 ขั้นตอน โดยมีรายละเอียด ซึ่งนำมาจากกรอบวิธีดำเนินการวิจัยที่ผู้วิจัยได้สรุปเอาไว้ในเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิमान ซึ่งมี 4 ขั้นตอนหลัก แต่ผู้วิจัยนำเสนอรวมกับขั้นตอนการวิเคราะห์เนื้อหา จึงรวมขั้นตอนดำเนินการวิจัยได้ 7 ขั้นตอน โดยสามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 สรุปขั้นตอนดำเนินการวิจัย

ลำดับขั้นตอน	วัตถุประสงค์	กิจกรรม	ผลที่ได้รับ
ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเริ่มต้น	เพื่อให้ทราบกรอบแนวคิดในการสังเคราะห์งานวิจัย	ศึกษาและวิเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	ได้กรอบแนวคิดในการสังเคราะห์งานวิจัย
ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการคัดเลือกงานวิจัย	เพื่อให้ได้งานวิจัยที่จะนำมาสังเคราะห์	สำรวจงานวิจัยเชิงคุณภาพและรวบรวมเพื่อนำมาตัดสินใจคัดเลือกให้ได้เฉพาะงานวิจัยที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้	ได้งานวิจัยที่จะนำมาสังเคราะห์จำนวน 9 เรื่อง ซึ่งประกอบไปด้วยครูผู้เป็นกรณีศึกษาของงานวิจัย จำนวน 32 คน
ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการสังเคราะห์งานวิจัยโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา	เพื่อให้ทราบประวัติชีวิตและคุณลักษณะของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ	ศึกษาโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา จากงานวิจัยจำนวน 9 เรื่อง ซึ่งประกอบไปด้วยครูผู้เป็นกรณีศึกษาของงานวิจัย จำนวน 32 คน	ได้ทราบประวัติชีวิตและคุณลักษณะความเป็นครูของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ
ขั้นตอนที่ 4 ขั้นการวิเคราะห์สาระจากงานวิจัยเพื่อกำหนดอุปลักษณะ และนำอุปลักษณะดังกล่าวมาสังเคราะห์	เพื่อให้ทราบประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงจูงใจในการเป็นครู และอุดมการณ์ในการทำงาน ของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ	ศึกษาโดยวิธีการวิเคราะห์และตีความสาระ จากงานวิจัยจำนวน 9 เรื่อง ซึ่งประกอบไปด้วยครูผู้เป็นกรณีศึกษาของงานวิจัย จำนวน 32 คน และนำอุปลักษณะที่ได้มาสังเคราะห์	ได้ทราบประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงจูงใจในการเป็นครู และอุดมการณ์ในการทำงาน ของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติที่ได้รับ

ตารางที่ 3.1 สรุปขั้นตอนดำเนินการวิจัย (ต่อ)

ลำดับขั้นตอน	วัตถุประสงค์	กิจกรรม	ผลที่ได้รับ
ขั้นตอนที่ 5 ขั้นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างอุปลักษณะกับคุณลักษณะความเป็นครู	เพื่อให้ทราบความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันระหว่างประวัติชีวิตประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงจูงใจในการเป็นครู อุดมการณ์ในการทำงานกับคุณลักษณะความเป็นครู	ศึกษาโดยการสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงข้อมูลโดยใช้การบูรณาการในรูปแบบเมทริกซ์ (matrix)	ได้ทราบความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันระหว่างประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงจูงใจในการเป็นครู อุดมการณ์ในการทำงานกับคุณลักษณะความเป็นครู
ขั้นตอนที่ 6 ขั้นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างอุปลักษณะ คุณลักษณะความเป็นครูกับคุณสมบัตินักวิชาชีพครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ	เพื่อให้ทราบความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันระหว่างอุปลักษณะ คุณลักษณะความเป็นครูกับคุณสมบัตินักวิชาชีพครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ	ศึกษาโดยการบันทึกข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ลงในตารางเพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องของข้อมูล	ได้ทราบความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันระหว่างประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงจูงใจในการเป็นครู อุดมการณ์ในการทำงาน คุณลักษณะความเป็นครูกับคุณสมบัตินักวิชาชีพครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ
ขั้นตอนที่ 7 ขั้นสรุปและรายงานผลการวิจัย	เพื่อสรุปผลรวมของการสังเคราะห์งานวิจัย	สรุปผลที่ได้จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์และสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงของข้อมูล	ได้ทราบคำตอบของคำถามการวิจัยทุกข้อ

จากตารางสรุปขั้นตอนดำเนินการวิจัย แสดงให้เห็นถึงขั้นตอนการวิจัยและกิจกรรม โดยสังเขป ผู้วิจัยจึงนำเสนอรายละเอียดเพิ่มเติมของขั้นตอนทั้ง 7 ขั้น ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเริ่มต้น มีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

- 1) ศึกษาและวิเคราะห์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติทางการศึกษา
- 2) ศึกษาและวิเคราะห์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนา อภิมาน (Meta-ethnography)
- 3) นำผลการวิเคราะห์ใน ข้อ 1 และ ข้อ 2 มาสังเคราะห์สรุปเป็นกรอบแนวคิดการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับเส้นทางวิชาชีพของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการคัดเลือกงานวิจัย มีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

- 1) สืบค้นรายชื่องานวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นวิทยานิพนธ์/ปริญญาโท/ปริญญาตรี ที่ทำแล้วเสร็จ ในช่วงปี พ.ศ.2531 – 2550 โดยศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ โดยใช้คำสำคัญในการสืบค้น 4 คำ ได้แก่ ครูแห่งชาติ ครูต้นแบบ ครูแกนนำและครูดีเด่น
- 2) รวบรวมรายงานวิจัยเพื่อนำมาใช้ในการสังเคราะห์ ซึ่งได้จากการสำรวจในข้อ 1
- 3) ตัดสินใจเลือกงานวิจัยเพื่อนำมาใช้ในการสังเคราะห์ ซึ่งได้จากการรวบรวมในข้อ 2 โดยมีจำนวนงานวิจัย ที่จะนำมาใช้ในการสังเคราะห์ทั้งหมด 9 เรื่อง จากมหาวิทยาลัยในประเทศไทย จำนวน 6 สถาบัน ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ โดยมีรายชื่องานวิจัยดังต่อไปนี้

1. นันทวัน สวัสดิ์ภูมิ. (2540). *เส้นทางพัฒนาครุฑนักวิจัย:การวิจัยรายกรณีของครูดีเด่นระดับประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

2. รัชณีพร จาวรุ่งวณิชสกุล. (2543). *พฤติกรรมการสอนภาษาอังกฤษของครูต้นแบบ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

3. วราศิริ วงศ์สุนทร. (2543). *การเรียนรู้ที่มีความสุข:การวิจัยรายกรณี ครูต้นแบบด้านการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

4. เกียรติศักดิ์ เวียงพระปรก. (2544). *กรณีศึกษา : พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอน วิชาวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาของครูต้นแบบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ปี 2542*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

5. ธวัชณี โรจนาวี. (2544). *เส้นทางการเป็นครูแห่งชาติ: การวิจัยพหุกรณีศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

6. ชาตรี ถนอมวงศ์. (2545). *การศึกษาการจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษาของครูต้นแบบตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

7. ผกาพรรณ เอกวัฒน์. (2546). *การพัฒนาตนเองของครูต้นแบบ: กรณีศึกษาครูต้นแบบวิชาคณิตศาสตร์ ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

8. สุรพงษ์ กุลนรา. (2547). *การศึกษากระบวนการพัฒนาของข้าราชการครูเมื่อเป็นครูแห่งชาติ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

9. เทียมศิลป์ ธรรมประเสริฐ. (2550). *ครูต้นแบบและครูแห่งชาติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาน่าน เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการสังเคราะห์งานวิจัยโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา มีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

- 1) กำหนดประเด็นที่จะทำการสังเคราะห์ ในที่นี้ ได้แก่ ประวัติชีวิตและคุณลักษณะความเป็นครู
- 2) อ่านงานวิจัยแต่ละเรื่องอย่างละเอียด เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ทั้งหมด 9 เรื่อง ซึ่งประกอบไปด้วยครูผู้เป็นกรณีศึกษาทั้งหมด 32 คน
- 3) วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการจำแนกประเภทข้อมูล จัดข้อมูลเป็นหมวดหมู่โดยใช้หัวข้อที่กำหนดเป็นเกณฑ์
- 4) บันทึกข้อมูลที่ได้จากการจำแนกลงในแบบบันทึกข้อมูลประวัติชีวิตและคุณลักษณะความเป็นครูของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ

5) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากกรณีศึกษาทั้ง 32 คน โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าสถิติ ร้อยละและสังเคราะห์เป็นคุณลักษณะความเป็นครู

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นการวิเคราะห์สาระจากงานวิจัยเพื่อกำหนดอุปลักษณะ และนำอุปลักษณะ ดังกล่าวมาสังเคราะห์

- 1) กำหนดประเด็นที่จะทำการสังเคราะห์ ในที่นี้ ได้แก่ ประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงงูใจใน การเป็นครูและอุดมการณ์ในการทำงานของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ
- 2) อ่านงานวิจัยแต่ละเรื่องอย่างละเอียด
- 3) บันทึกสาระในแต่ละประเด็นที่ต้องการและระบุอุปลักษณะ (metaphor) ลงในแบบ บันทึกอุปลักษณะ
- 4) ตีความอุปลักษณะที่ได้จากการวิเคราะห์งานวิจัย
- 5) สังเคราะห์อุปลักษณะที่ได้เป็นหมวดหมู่ก่อนจะนำไปวิเคราะห์เชื่อมโยง

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงงูใจในการเป็นครู อุดมการณ์ในการทำงานกับคุณลักษณะความเป็นครู ศึกษาโดยการสร้าง ความสัมพันธ์เชื่อมโยงข้อมูลโดยใช้การบูรณาการในรูปเมทริกซ์ (matrix) กล่าวคือ นำคุณลักษณะ ความเป็นครูที่ได้จากการสังเคราะห์มาเป็นกรอบในการเทียบเคียงกับประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงงูใจในการเป็นครูและอุดมการณ์ในการทำงาน

ขั้นตอนที่ 6 ขั้นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงงูใจในการเป็นครู อุดมการณ์ในการทำงาน คุณลักษณะความเป็นครูกับคุณสมบัติของครูผู้ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ ศึกษาโดยการบันทึกข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ลงในตาราง วิเคราะห์ความสอดคล้องของข้อมูล กล่าวคือ นำสาระคุณสมบัติของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชู เกียรติ มาเป็นกรอบในการเทียบเคียงกับประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงงูใจในการเป็นครู อุดมการณ์ ในการทำงานและคุณลักษณะความเป็นครูที่ได้จากการสังเคราะห์

ขั้นตอนที่ 7 ขั้นการสรุปและรายงานผลการวิจัย ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ ข้อมูล ออกเป็น 6 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับประวัติชีวิตของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นครูของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ

ตอนที่ 4 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยโดยการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิमानเกี่ยวกับประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงจูงใจในการเป็นครูและอุดมการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงจูงใจในการเป็นครูและอุดมการณ์ในการทำงานกับคุณลักษณะความเป็นครูของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงจูงใจในการเป็นครู อุดมการณ์ในการทำงานและคุณลักษณะความเป็นครูกับการเป็นครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ